

УДК: 801.73:003-028.21:378.091.27:61
DOI:<https://doi.org/10.31861/gph2025.852.133-140>

READING STRATEGIES FOR TAKING UNIFIED STATE QUALIFICATION EXAM KROK 1

СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ ПРИ СКЛАДАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ КРОК 1

Любов СТЕГНІЦЬКА¹, Жанна НІКІФОРЧУК²

¹кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
медико-психологічний факультет
Буковинський державний медичний університет
stegnitska.lyubov@bsmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7005-4563>

²доктор філософії,
старший викладач кафедри іноземних мов
медико-психологічний факультет
Буковинський державний медичний університет
z.nykiforchuk@bsmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0524-2178>

The article highlights reading competency for taking qualification exam Krok 1. The research aimed to analyze the key types and strategies of reading that students of higher medical education may apply when processing professionally oriented English texts in preparing for the Unified State Qualification Exam. The paper provides practical advice and recommendations on effectively using foreign-language communicative skills to perform typical exam tasks necessary to understand medical texts. The object of the study is reading comprehension skills regarding Krok 1. The next methods were used in order to achieve the goal: general scientific, in particular theoretical and empirical (analysis of scientific articles and methodological materials on preparation for Krok1 qualification exam), descriptive (study of strategies for processing medical English-language texts within the exam), and pedagogical (analysis of the practical use of reading strategies by students in preparation) methods. The feasibility of including English for Professional Purposes in the Unified State Qualification Exam is pointed out. The structure of the English subtest is described. The paper specifies the main characteristics of the text and its importance for non-linguistic higher educational institutions. The three main stages of reading (pre-reading, while-reading, post-reading) are outlined, and their role in the process of understanding information is determined. Particular attention is paid to the types of reading (browsing, focused reading, fact-finding) and relevant strategies, such as previewing, skimming, scanning, and guessing from context which contribute to developing medical

Стегніцька Л., Нікіфорчук Ж. Стратегії читання при складанні кваліфікаційного іспиту КРОК 1. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федъковича. Германська філологія.* Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федъковича, 2025. Вип. 852. С. 133-140. DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2025.852.133-140>.

students' foreign language communicative competence and improves their preparation for the exam.

Key words: types of reading, reading strategies, Krok 1, medical students, Unified State Qualification Exam, professionally-oriented text.

У статті висвітлено питання значущості читацької компетентності при складанні кваліфікаційного іспиту Крок 1. Мета дослідження – встановити ключові види і стратегії читання, які студенти вищих медичних навчальних закладів можуть застосовувати під час опрацювання англомовних професійно-орієнтованих текстів при підготовці до складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту. У роботі надаються практичні поради та рекомендації щодо ефективного використання іншомовних комунікативних навичок для виконання типових екзаменаційних завдань, які необхідні для розуміння текстів медичного спрямування. Об'єктом дослідження є формування навичок розуміння прочитаного в контексті іспиту Крок 1. Для того, щоб досягнути мети, використовувалися такі методи: загальнонаукові, зокрема теоретико-емпіричні (аналіз наукових статей та методичних матеріалів щодо підготовки до кваліфікаційного іспиту Крок 1), описовий (дослідження стратегій опрацювання медичних англомовних текстів у межах іспиту) та педагогічний (аналіз практичного використання стратегій читання студентами під час підготовки) методи. Обґрунтовано доцільність включення англійської мови за професійним спрямуванням до фахових іспитів для здобувачів медичних спеціальностей. Проаналізовано структуру субтесту англійською мовою. Визначено основні характеристики тексту та його значення для немовних вищих навчальних закладів. Окреслено три основні етапи читання (дотекстовий, текстовий, післятекстовий) та визначено їхню роль у процесі розуміння інформації. Особлива увага приділена видам читання (ознайомлювальному, переглядовому, вивчаючому) та відповідним стратегіям, таким як пошук опор, швидке читання, сканування й здогадка значення слова, застосування яких сприяє розвитку іншомовної комунікативної компетентності студентів медичних спеціальностей та покращенню їхньої підготовки до іспиту.

Ключові слова: види читання, стратегії читання, кваліфікаційний іспит Крок 1, студенти-медики, професійно-орієнтований текст.

I. ВСТУП

За роки незалежності, державна політика в сфері освіти впроваджувалася крізь призму європейської інтеграції та глобалізації, які впливали на її формування. Теоретико-методологічні та науково-методичні основи національної освіти покликані не тільки підготувати кваліфіковані кадри, але і стати на захисті суверенітету, оскільки «освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені» (Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти», 2002). Відтак, «стратегії розвитку освіти орієнтовані на підготовку конкурентоспроможних на європейському та світовому ринках праці спеціалістів, які матимуть необхідні для цього знання, навички та компетенції» (Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки», 2022).

Зростаюча необхідність у міжкультурній комунікації спричинила потребу у спеціалістах різних галузей зі знанням хоча б однієї мови міжнародного спілкування, та ефективному використанні її для досягнення взаєморозуміння у спілкуванні з людьми з різними культурними ідентичностями (Бажан, Гулак, 2016). Таким чином, формування фахівця – це не тільки про професійні навички, але і про знання мови, що допомагає

відслідковувати сучасні тенденції в різних наукових галузях та відкриває можливості для міжнародного медичного партнерства. Зважаючи на це, однією з основних вимог до закладів вищої освіти України є впровадження нових методів та підходів, які зможуть забезпечити якісну професійну підготовку майбутніх фахівців. Таким інструментом реалізації є компетентнісно-орієнтоване навчання, яке у широкому розумінні має на меті засвоєння майбутніми спеціалістами теоретичних знань і використання цих знань для вирішення певних практичних завдань, які виникають у професійній діяльності.

Актуальність дослідження. Поняття професійної компетентності як набору фахових характеристик є основним для Закону України «Про вищу освіту», згідно з яким основні вимоги до випускників визначаються «сформованістю професійної компетентності, де активне вивчення іноземної мови виступає обов'язковим фактором формування фахівця» (Закон України «Про вищу освіту», 2014). Відповідно актуальним є розуміння та використання збалансованого співвідношення та динамічної комбінації знань, умінь та навичок, необхідних для вирішення поставлених задач з іншомовного спілкування.

Мета дослідження. Усні та письмові комунікативні компетентності з іноземної мови націлені на розвиток комунікативних навичок, а їхнє вдосконалення здійснюється шляхом поєднання ефективних методів та засобів навчання. Безпосередньо контроль за якістю знань, здійснюється через іспити, серед яких для медиків – це Єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ) Етап 1 «Крок 1 та Англійська мова за професійним спрямуванням» як основна форма атестації здобувачів галузі знань «22 Охорона здоров’я», який покликаний забезпечити високий рівень підготовки медичних працівників. Обов'язковими компонентами даного іспиту є тестові завдання з основ медицини (фундаментальні дисципліни) та субтест англійською мовою (Єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ), 2019). Незважаючи на критику через банальне вгадування, підготовлені відповідним чином професійно-орієнтовані тести є надійними засобами діагностики, що дають змогу оцінити рівень знань і вмінь здобувачів вищої освіти. Серед засобів об'єктивного контролю «найбільш науково обґрунтованим є метод тестування із використанням технічних засобів для перевірки та обробки результатів» (Булах, Мруга, 2006, с. 5).

Мета нашої розвідки полягає в розгляді основних стратегій, а саме стратегій читання медичного англомовного професійно-орієнтованого тексту, які можуть бути корисними при підготовці до складання кваліфікаційного іспиту Крок 1. Наукова розвідка окреслює шляхи ефективного використання часу під час підготовки та виконання типових завдань з фокусом на читання та розуміння медичних текстів.

Методи дослідження. У роботі використано такі загальнонаукові методи дослідження: теоретико-емпіричні (вивчення наукових статей, методичних рекомендацій щодо підготовки студентів до складання кваліфікаційного іспиту Крок 1), описовий (розгляд стратегій опрацювання медичного англомовного професійно-орієнтованого тексту як частини Крок 1) та педагогічний (аналіз практичного застосування стратегій читання студентами під час підготовки до іспиту).

II. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Комpetентнісно-орієнтована медична освіта має півстолітню історію і ґрунтуються на загальних освітніх підходах, які спрямовані на результат, і навчання на основі оволодіння знаннями (Cate, 2017). Даний підхід щодо якості отримання вищої освіти лежить в основі Болонської декларації, до якої Україна приєдналася в 1999 р. Висока конкурентоспроможність спеціалістів на ринку праці наразі обумовлена наявністю знань з певної спеціальності та вміння їх застосувати на практиці. Англійська мова за професійним спрямуванням є інтегрованою дисципліною, вивчення якої передбачає задоволення конкретних мовних потреб

у вибраних галузях або професійних контекстах. Таким чином, видається цілком логічним та доцільним включення англійської мови за професійним спрямуванням до фахових іспитів для здобувачів медичних спеціальностей. На третьому році суб'єкти навчання спеціальностей «Стоматологія», «Медицина», «Медична психологія», «Фармація, промислова фармація», «Педіатрія» складають Крок 1, який дає оцінку рівня професійної компетентності із загальнонаукових (фундаментальних) дисциплін. Починаючи з 2017-2018 навчального року, Міністерство охорони здоров'я України, запровадило включення субтесту англійською мовою до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1. Загальна лікарська підготовка», «Крок 1. Стоматологія» та «Крок 1. Фармація». Якщо раніше студент мав право вибору іноземної мови, то з 2019/2020 навчального року субтест проводиться виключно англійською мовою (Міністерство охорони здоров'я України). Про визначення рівня компетентності з іноземної мови професійного спрямування у студентів, громадян України, які навчаються за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», 2017). Даний іспит з англійської мови містить 2 види завдань, а саме перевірку розуміння прочитаного тексту з виконанням післятекстових завдань та субтести з множинним вибором. Тести з множинним вибором дають змогу оцінити вміння використовувати набуті знання для розв'язання задач, що містять ключові поняття фундаментальних біомедичних наук. У свою чергу, перевірка розуміння прочитаного включає сприйняття, обробку та інтерпретацію професійно-орієнтованого тексту, яке можливе тільки за умов набуття іншомовної комунікативної компетентності. Детальніше зупинимось на питанні професійно-орієнтованого тексту.

На думку Г. Барабанової, універсальною дидактичною одиницею професійно-орієнтованої освіти в немовних закладах вищої освіти є автентичний текст, який надає фактичний матеріал для організації педагогічної комунікації (Барабанова, 2005). У свою чергу О. Волобуєва вважає, що текст є єдиною за смислом, змістом, мовою і структурою системи та організований з урахуванням цілей і завдань навчального процесу (Волобуєва, 2010). Це сукупність інформації в підручнику, призначена для автентичної академічної комунікації з метою набуття знань з певного предмета. Текст є основною складовою процесу комунікації в суспільстві. За оцінкою К. Рябової, він є «не тільки засобом обміну інформації, а й відображенням розумового та духовного рівня суспільства» (Рябова, 2020, с. 173). Філософський енциклопедичний словник дає наступне визначення: «текст (від лат. *textum* – сплетіння, побудова, зв’язок) – знакомовна реалізація певної системи інформації. З погляду семіотики, текст – лінійна послідовність знаків, задана певними культурними кодами» (2002, с. 631). Тож, під професійно-орієнтованим текстом ми розуміємо комунікативну одиницю, що призначена для формування конкретних навичок та умінь студентів-медиків на певному етапі навчання.

При опрацюванні англомовного медичного професійно-орієнтованого тексту, основним, на нашу думку, є не тільки прочитати і перекласти, а зрозуміти, і головне зрозуміти правильно як текст, так і завдання до нього. Таким чином, опрацювати текст означає вирішити проблемну ситуацію, в даному випадку правильно відповісти на післятекстові завдання, застосовуючи навички іншомовної комунікації.

Традиційно, виділяють три етапи читання: дотекстовий, текстовий та післятекстовий, і кожен з цих етапів є важливим у вирішенні поставлених перед студентами завдань.

На дотекстовому етапі доцільним є тайм менеджмент, тобто організація та використання часу з метою досягнення максимальної продуктивності. На цьому етапі студенту необхідно раціонально розподілити час з огляду на складність завдань та зрозуміти наскільки власні знання допоможуть ефективно та вчасно їх виконати.

Текстовий етап – це власне опрацювання тексту. Студенти мають зрозуміти зміст тексту без використання словників та інших засобів, визначити його характер, звернути увагу

на зміст тексту. На даному етапі у нагоді стануть фонові знання з медицини, які заповнять прогалини у знаннях з англійської мови, зокрема в лексиці.

Післятекстовий етап – передбачає виконання післятекстових завдань, проте частину питань студенти зазвичай виконують на текстовому етапі, співставляючи подані твердження. Відповідно для післятекстового етапу, вважаємо за доцільне проаналізувати питання, які викликали сумнів, ще раз перевірити відповіді та переглянути чи все виконано.

Залежно від комунікативної мети, яка ставиться перед студентами, науковці виділяють такі види читання: «ознайомлювальне (з розумінням основного змісту тексту; переглядове (з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить); вивчаюче (з повним розумінням змісту тексту)» (Бігич, 2011, с. 377). Детальніше поведемо про них мову.

Читання з розумінням основного змісту тексту (ознайомлювальне читання) є найпоширенішим у всіх видах соціальної взаємодії. Мета зазначеного читання – «зрозуміти основну інформацію, про яку йдеться в тексті. Особливостями такого способу читання є високий темп ознайомлення з усім текстом, точність розуміння основного змісту та найбільш суттєвих деталей» (Бігич, 2011, с. 377).

Читання, щоб знайти необхідні факти чи інформацію, яка становить інтерес (переглядове), «передбачає наявність уміння швидко переглянути текст, для того щоб знайти конкретну інформацію» (Бігич, 2011, с. 378). Студент повинен швидко переглянути професійно-орієнтований текст, виокремити ключову медичну інформацію і сконцентрувати на ній свою увагу, намагаючись зрозуміти її загальний зміст, з огляду на конкретну комунікативну мету.

Читання з детальним (повним) усвідомленням тексту (вивчаюче читання) «має свою метою досягнення максимально повного і точного розуміння інформації тексту і критичного осмислення цієї інформації» (Бігич, 2011, с. 378). Читання в такому режимі вимагає від майбутніх медиків цілеспрямованого аналізу змісту професійно-орієнтованого тексту на основі мовних явищ та логічних зв'язків.

Особливу увагу хочемо звернути на стратегії, якими може послуговуватися студент під час застосування різних видів читання медичного англомовного професійно-орієнтованого тексту. О. Ножовнік зауважує, що стратегії навчання – це «план, дія або свідома діяльність, що використовуються для досягнення конкретної мети навчання» (Ножовнік, 2012, с. 153). На нашу думку, студенти вдаються до різного роду стратегій при пошуку, вилученні, збереженні, відновленні та використанні інформації. Це способи обробки інформації задля полегшення навчання, покращення розуміння, а також зберігання вилученої інформації.

Існують різні стратегії читання, котрі теж залежать від мети та цільової установки. Проте при опрацюванні медичних англомовних професійно-орієнтованих текстів вважаємо за доцільне застосовувати різні стратегії для кожного з видів читання, а також розглянути можливість впровадження нових, які можуть всебічно сприяти розумінню прочитаного. Детальніше зупинимось на цьому моменті.

Так, для ознайомлювального читання рекомендуємо застосовувати стратегію пошуку опор в англомовному читанні. Ця стратегія передбачає використання заголовків та ілюстрацій, щоб зрозуміти текст. Тобто студенти можуть опиратись на заголовок тексту, широкий контекст, виділяти структурні й логічні частини тексту, ключові фрази, не зважати на окремі незнайомі слова, без яких можна зрозуміти основний зміст тексту.

У випадках використання студентами переглядового читання, вважаємо, за доцільне використовувати стратегію так званого швидкого читання. Зазначена стратегія використовується для загального ознайомлення зі змістом тексту, а її головна мета – зрозуміти головну думку, не заглиблюючись у деталі. Студенти можуть її застосовувати, якщо у тексті мова йде про загальні медичні факти і виконання завдань можлива за наявності фонових медичних знань.

Щодо вивчаючого читання, то в нагоді стануть стратегії сканування та здогадки значення слова. Проаналізуємо їх конкретніше.

Стратегія сканування використовується для пошуку фрагментів інформації в тексті. Тобто студенту слід віднайти певні деталі, які зазначені в даному конкретному тексті. Ця стратегія буде ефективною, якщо зіставляти питання з інформацією у тексті, аналізуючи схожі та відмінні риси, оскільки деякі факти можуть бути заховані в довгих уривках тексту, або ж перефразовані і, на перший погляд, мати відносно мало спільногого з поданим твердженням.

Натомість, здогадка значення слова належить до компенсації мовних засобів та дає студентам можливість читати іншомовний текст навіть за наявності незнайомих слів (Рощупкина, 2013). Студенти «реалізують мовленнєву здогадку щодо значення того чи іншого незнайомого слова, спираючись на контекст, словотворчі елементи, інтернаціональні слова» (Бігич, 2011, с. 385). Маємо на увазі, що студенти-медики можуть використовувати мовленнєву здогадку, ігнорувати незнайомі фрази, без яких можна збагнути про що йде мова в тексті тощо.

ІІІ. ВИСНОВКИ

Модернізація системи медичної освіти спрямована на те, щоб забезпечити її якість відповідно до новітніх досягнень науки, де провідну роль відіграє іншомовна компетенція. Застосування даної компетенції можливе як через усне, так і через письмове спілкування, яке реалізовується зокрема і у роботі з текстом. Опрацювання англомовних медичних професійно-орієнтованих текстів передбачає застосування різних видів та стратегій читання, які, у свою чергу, залежать від мети та поставлених завдань. Починаючи роботу з текстом, важливим є розподілу часу, вибір ефективних видів та стратегій читання. Ознайомлювальне читання зі стратегією пошуку опор допомагає розуміти основну інформацію, переглядове зі стратегією швидкого читання допомагає студентам визначити тематику, тоді як вивчаюче читання передбачає глибокий аналіз інформації з використанням стратегій сканування та здогадки значення слів. Використання цих стратегій читання дозволяє студентам-медикам ефективніше працювати з професійною літературою, розвивати навички критичного мислення та підвищувати рівень розуміння текстів. Важливо знайти ефективну та збалансовану комбінацію видів та стратегій, які будуть продуктивними при підготовці та складанні кваліфікаційних іспитів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Бажан Т.О., Гулак А.М. Вивчення англійської мови в підготовці медичних працівників. Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участью (м. Полтава, 24 березня 2016 р.). Полтава: ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія». 2016. С.10–11. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5bccef22-e90c-48c3-8bdb-eea4da411335/content>
- Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ. Київ: Фірма “ІНКОС”, 2005. 315 с.
- Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест: Навч. посіб. К.: Майстер клас. 2006. 160 с.
- Волобуєва О. Ф. Психологічні засади розвитку професійних іншомовних здібностей майбутнього військового професіонала : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07. Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 2010. 572 с.
- Єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ). Основна форма атестації здобувачів знань «22 Охорона здоров’я». Впроваджений у 2019 році для забезпечення високого рівня підготовки медичних працівників та уніфікації стандартів їхньої освіти. URL: <https://moz.gov.ua/uk/dev-yedki> (дата звернення: 13.03.2025).

- Закон України «Про вищу освіту»: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 12.03.2025).
- Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр» / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф. та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2011. 344 с.
- Міністерство охорони здоров'я України. Про визначення рівня компетентності з іноземної мови професійного спрямування у студентів, громадян України, які навчаються за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»: лист МОЗ України від 29.06.2017 № 08.1-30/17662.
- Ножовник О. М. Системи вправ для формування стратегій інформативного читання фахової літератури у процесі викладання англійської мови для спеціального вжитку студентам вищої професійної школи: теоретичний огляд та досвід. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського: збірник наукових праць. Педагогічні науки*. 2012. № 1 (39). С. 152–162.
- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки» : Розпорядження від 23 лют. 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення 13.03.2025).
- Рошупкина О. А. Стратегії навчання самостійності читання текстів іноземними студентами. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2013. № 4. С. 121–127.
- Рябова К. О. Цілісність і зв'язність як основні текстуальні категорії. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Том 31 (70) № 4 Ч. 2. С. 173–176. DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-2/31>
- Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» : Указ від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> (дата звернення 14.03.2025).
- Філософський енциклопедичний словник / Нац. акад. наук України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голов. ред.) та ін.]. Київ: Абрис, 2002. 751 с.
- Ten Cate O. Competency-Based Postgraduate Medical Education: Past, Present and Future. *GMS journal for medical education*. 2017. 34(5). URL: <https://doi.org/10.3205/zma001146>

REFERENCES

- Barabanova H. V. Metodyka navchannia profesiino-oriientovanoho chytannia u nemovnomu VNZ [Methods of teaching professionally oriented reading in a non-language university]. Kyiv: Firma “INKOS”, 2005. 315 s.
- Bazhan T.O., Hulak A.M. Vyvchennia anhliiskoi movy v pidhotovtsi medychnykh pratsivnykiv [Learning English in the training of medical professionals]. Udoskonalennia yakosti pidhotovky likariv u suchasnykh umovakh: materialy nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastiu (m.Poltava, 24 bereznia 2016 r.). Poltava: VDNZU “Ukrainska medychna stomatolohichna akademii”. 2016. S.10–11. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5bccef22-e90c-48c3-8bdb-eea4da411335/content>
- Bulakh I. Ye., Mruha M. R. Stvoriuemo yakisnyi test [Creating a Quality Text]: Navch. posib. K.: Maister klas. 2006. 160 s.
- Filosofskyi entsyklopedichnyi slovnyk [Philosophical Encyclopedic Dictionary] / Nats. akad. nauk Ukrayiny, In-t filosofii im. H. S. Skovorody; [redkol.: V. I. Shynkaruk (holov. red.) ta in.]. Kyiv: Abrys, 2002. 751 s.
- Metodyka formuvannia mizhkulturnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii: Kurs lektsii: navch.-metod. posibnyk dlia stud. movnykh spets. osv.-kvalif. rivnia «mahistr» [Methodology of forming intercultural foreign language communicative competence: A course of lectures: a study guide for students of language specialties of the master's level] / Bihych O. B., Borysko N. F. ta in. / za red. S. Yu. Nikolaievoi. Kyiv: Lenvit, 2011. 344 s.
- Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrayiny. Pro vyznachennia rivnia kompetentnosti z inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia u studentiv, hromadian Ukrayiny, yaki navchajutsia za spetsialnostiamy

- “Medytsyna”, “Stomatolohia”, “Farmatsiia” haluzi znan 22 “Okhorona zdorovia” [Ministry of Health of Ukraine. On determining the level of competence in a foreign language for professional purposes of students, citizens of Ukraine, studying in the specialties “Medicine”, “Dentistry”, “Pharmacy” in the field of knowledge 22 “Healthcare”]: lyst MOZ Ukrayni vid 29.06.2017 № 08.1-30/17662.
- Nozhevnik O. M. Systemy vprav dlja formuvannia strategii informativnoho chytannia fakhovoї literatury u protsesi vykladannia anhliiskoi movy dlja spetsialnogo vzhytku studentam vyshchoi profesiinoi shkoly: teoretychnyi ohliad ta dosvid [Systems of exercises for the formation of strategies for informative reading of professional literature in the process of teaching English for special use to students of higher professional school: theoretical review and experience]. Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnogo universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho : zbirnyk naukovykh prats. Pedahohichni nauky. 2012. № 1 (39). C. 152–162.
- Riabova K. O. Tsilistnist i zviannist yak osnovni tekstualni katehorii [Integrity and coherence as basic textual categories]. Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seria: Filologiya. Sotsialni komunikatsii. 2020. Tom 31 (70) № 4 Ch. 2. S. 173-176. DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-2/31>
- Roshchupkyna O. A. Strategii navchannia samostiinosti chytannia tekstiv inozemnymy studentam [Strategies for teaching foreign students to read texts independently]. Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu. Pedahohichni nauky. 2013. № 4. C. 121–127.
- Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrayni “Pro skhvalennia Strategii rozvytku vyshchoi osvity v Ukrayini na 2022-2032 roky” Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032” : Rozporiadzhennia vid 23 liut. 2022 r. № 286-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (data zvernennia 13.03.2025).
- Ten Cate O. Competency-Based Postgraduate Medical Education: Past, Present and Future. GMS journal for medical education. 2017. 34(5). URL: <https://doi.org/10.3205/zma001146>
- Ukaz Prezydenta Ukrayni “Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity” [Decree of the President of Ukraine “On the National Doctrine of Education Development”] : Ukaz vid 17 kvit. 2002 r. № 347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> (data zvernennia 14.03.2025).
- Volobuieva O. F. Psykholohichni zasady rozvytku profesiinykh inshomovnykh zdibnosti maibutnogo viiskovoho profesionala [Psychological basis for the development of professional foreign language abilities of a future military professional] : dys. ... d-ra psykhol. nauk : 19.00.07. Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrayni im. B. Khmelnytskoho. Khmelnytskyi, 2010. 572 s.
- Yedynyi derzhavnyi kvalifikatsiyny i spyt (IeDKI) [Unified State Qualifying Exam (USQE). The main form of certification of applicants in the field of knowledge “22 Healthcare”]. Osnovna forma atestatsii zdobuvachiv haluzi znan “22 Okhorona zdorovia”. Vprodazhenyi u 2019 rotsi dlja zabezpechennia vysokoho rivnia pidhotovky medychnykh pratsivnykiv ta unifikatsii standartiv yikhnoi osvity. URL: <https://moz.gov.ua/uk/dev-yedki> (data zvernennia: 13.03.2025).
- Zakon Ukrayni “Pro vyshchu osvitu” [The Law of Ukraine “On Higher Education”]: Zakon Ukrayni vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (data zvernennia: 12.03.2025).

Отримано: 18 березня 2025 р.

Прорецензовано: 24 березня 2025 р.

Прийнято до друку: 01 квітня 2025 р.